

Täysistunto

Torstai 18.2.2021 klo 15.59—20.24

6. Kansalaisaloite laiksi sähkömarkkinalain sekä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Kansalaisaloite KAA 9/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Vestman.

Keskustelu

19.38 **Heikki Vestman kok:** Arvoisa puhemies! Vielä kerran lausun kiitokseni tämän tärkeän kansalaisaloitteen alullepanijoille eli Omakotiliitolle sekä kaikille niille suomalaisille, jotka tämän kansalaisaloitteen ovat allekirjoittaneet. Tämä kansalaisaloitehan vastaa sisällöltään hyvin pitkälle kokoomuksen viime keväänä tekemää lakialoitetta siltä osin kuin siinä esitetään, että lakiin lisätään velvoittavat säännökset siitä, millainen siirtohintojen valvonnan mallin tulee olla.

Tässä edellytetään ensinnäkin sitä, että tuottoprosentin, joka verkkoyhtiöille maksetaan, tulee olla matala sen takia, että toiminta on monopolitoimintaa ja siten lähes olemattoman riskin liiketoimintaa, ja lisäksi edellytetään sitä, että tuottoasteen pitää heijastaa verkkoyhtiön tosiasiallista pääomarakennetta. Kysehan on todella siitä, että nykyisessä mallissa tuottoaste määritetään kiinteästi olettaen, että jokaisella verkkoyhtiöllä on taseessaan 60 prosenttia omaa pääomaa ja 40 prosenttia vierasta pääomaa. Käytännössä tämä siis tarkoittaa sitä, että sellainen verkkoyhtiö, joka käyttää lähes 100 prosenttia vierasta pääomaa — rahoittaa siis investointejaan markkinoilta saadulla lainarahalla nollakorolla — saa 60 prosentin oletuksella oman pääoman korkeampaa tuottoa, ja tämä siis tarkoittaa käytännössä sitä, että tuoton laskenta ei vastaa niitä rahoituksen todellisia kustannuksia eli ei ole kustannusvastaavaa.

Toiseksi tämän kansalaisaloitteen keskeinen vaatimus on se, että sen verkon arvon, jolle tämä tuottoaste lasketaan, pitää heijastaa nykyistä enemmän niitä todellisia tasearvoja, jotka verkkoyhtiöillä on. Ja tästä voisi kertoa käytännön esimerkin. Eli esimerkkinä on Caruna, jolla on noin 1,5 miljardia euroa taseessaan omaa ja vierasta pääomaa: nykyisessä valvontamallissa, kun määritetään tällainen laskennallinen pääoman määrä, sitä onkin 2,5 miljardia euroa. Eli myöskin tähän asiaan tässä kansalaisaloitteessa vaaditaan muutoksia.

Minua on hämmästyttänyt tässä tämän illan keskustelussa se, että hallituspuolueiden taholta ja myöskin ministerin taholta tuotiin esille, että tämä malli olisi jotenkin oikeudellisesti ongelmallinen tai jopa sellainen, että se olisi vastoin EU:n sähkömarkkinadirektiiviä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 11/2021 vp

En ymmärrä, mihin tällainen väite [Puhemies koputtaa] perustuu, ja jään mielenkiinnolla odottamaan valiokuntakäsittelyä, [Puhemies koputtaa] jos sille saataisiin siellä vaikka perusteita.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

19.41 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Ymmärrän täysin, mikä tämän kansalaisaloitteen takana on, sillä ei tässä pelkästään ole kysymys sähköstä ja sähkönsiirtohinnoista ja niiden kohtuullisuudesta. Kyllä ihmiset tarkkaan tietävät, minkälainen kulurakenne kulakin perheellä on, ja tuon tässä esille tämän eläkeläisköyhyyden. Siitä on hyvin paljon keskusteltu, mutta kun eduskunnassa käsitellään joku asia, niin on yleensä tapana käsitellä vain se asia, vaikka pitäisi käydä erittäin huolella läpi ne vaikutusarviot, mitä muuta tässä on tapahtunut.

Jos ajatellaan tätä viime vuosikymmentä, niin ei ole ihme, että ihmiset alkavat kyllästyä jatkuviin kustannustason nousuihin, sillä polttoaineverot ovat 10 vuoden aikana kohonneet 60 prosenttia, sähkövero ovat kaikki puolueet olleet mukana korottamassa aina valtion kassatarpeen mukaan, sähköverokomponentti, jos sitä katsotaan yksittäin, on 10 vuoden aikana noussut 150 prosenttia, ja kuten täällä tämäniltaisessa keskustelussa on jo todettu, sähkönsiirtomaksut ovat reilussa 10 vuodessa kaksinkertaistuneet, eli korotus on 100 prosenttia. Ja jos me ajattelemme eläkeläiskoria, jossa on sitten eri kulurakennetta, ja siellä on erinäköisiä asioita — terveydenhuolto, liikkuminen, asuminen — niin nämä kaikki, mitkä nyt äsken mainitsin, kohdistuvat asumisen hintojen nousuun ja liikkumisen hintojen nousuun, ja jos ajatellaan esimerkiksi Itä-Suomea ja Lappia, jossa oma auto on täysin välttämätön ja tietenkin asumiskustannukset ja energiakustannukset nousevat, niin kyllähän tämä kansalaisaloite aivan kohdallaan on, se, että tähän nyt puututaan ja hallitus on puutunut.

Se on toinen juttu, olisiko pitänyt vielä enemmän mennä pitemmälle tämän kansalaisaloitteen suuntaan. Sen tuon vielä esille näitten siirtohintojen nousussa, että sähköyhtiöille on ollut edullista tehdä etupainotteisia investointeja, koska silloin on voinut enemmän nostaa siirtomaksuja, ja sen takia tämä ongelma on ikään kuin kumuloitunut, ja tämä kansalaisaloite on tässäkin mielessä hyvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta sallittiin päiväjärjestyksen 4. asiakohdassa]